

การสังเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง กับการอบรมเลี้ยงดูเด็กในประเทศไทย

ผศ.ดร.ดุชนฎี โยเหลา*

การอบรมเลี้ยงดูเด็คนับเป็นหัวข้อที่นักวิชาการให้ความสนใจกันมานานแล้ว เห็นได้จากการจัดทำเอกสารการประมวลผลงานวิจัยในประเทศไทย ที่เกี่ยวข้องกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กไทยทั้งสองเล่มที่จัดพิมพ์เมื่อปี 2526 และปี 2533 ที่พบว่า มีงานวิจัยและบทความจำนวนมากที่แสดงให้เห็นถึงความสำคัญของการอบรมเลี้ยงดูที่ไปเกี่ยวข้องกับตัวแปรอื่น ๆ เช่น การสื่อสาร ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความรับผิดชอบ วินัยในตนเอง ฯลฯ การประมวลผลงานวิจัยทั้งสองเล่มนี้ได้มาจากการที่ผู้รวบรวมได้อ่านงานวิจัยหรือบทความหลาย ๆ เรื่อง และประมวลการค้นพบเหล่านี้เข้าด้วยกัน (qualitative reviews) ปัจจุบันมีเทคนิควิธีการสถิติที่นำมาใช้ในการประมวลผลงานวิจัยที่ทำในเรื่องเหมือนกัน ซึ่งเรียกว่า การวิเคราะห์ห่อภิมาณ หรือการวิเคราะห์เมตต้า (quantitative reviews หรือ meta-analysis) เทคนิคนี้มีข้อดีคือ 1) ในกรณีที่มีผลงานวิจัยจำนวนมาก ผลงานวิจัยเหล่านี้จะถูกประมวลเข้าด้วยกันง่ายกว่าการประมวลด้วยการบรรยาย เพราะหลังจากที่ผู้วิเคราะห์แบบเมตต้าบันทึกลักษณะต่าง ๆ ของงานวิจัยแล้วก็นำมาวิเคราะห์ทางสถิติได้เลย 2) การประมวลด้วยวิธีเมตต้าน่าจะมีความตรง (objectivity) มากกว่าการประมวลด้วยวิธีการบรรยาย เนื่องจากในการประมวลงานวิจัยด้วยวิธีการบรรยายนั้น ผู้ประมวลอาจจะใช้ความคิดเห็นส่วนตัวในการเขียนด้วย 3) ด้วยวิธีการประมวลผลงานวิจัยแบบเมตต้า จะทำให้ได้ความรู้ใหม่ว่าผลงานวิจัยต่าง ๆ ที่นำมาประมวลนี้มีความแตกต่างกัน เนื่องจากมาจากลักษณะของงานวิจัยใช่หรือไม่ 4) หลังจากประมวลผลงานวิจัยด้วยวิธีเมตต้าแล้ว ผู้ประมวลสามารถสรุปได้ด้วยความมั่นใจว่า ควรจะมีการทำวิจัยในหัวข้อนี้ต่อไปนี้อีกหรือไม่ (Green and Hall, 1984 : 40-41)

การศึกษาครั้งนี้เป็นการรวบรวมผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการอบรมเลี้ยงดู ที่มีการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยตัวเลข (quantitative research) จากผลงานวิจัยของสถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร และงานวิจัยที่ค้นพบจากมหาวิทยาลัยในกรุงเทพมหานคร 5 แห่ง คือ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัย-

* รองผู้อำนวยการฝ่ายวิจัย สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์

รามคำแหง มหาวิทยาลัยมหิดล และมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ตั้งแต่ปี พ.ศ.2524-2531 ขั้นตอนในการวิเคราะห์ประกอบด้วย การคำนวณขนาดอิทธิพล (effect size : r) ของการอบรมเลี้ยงดูที่มีต่อตัวแปรต่าง ๆ ค่าขนาดค่าปรับแก้ Zr (Rosenthal, 1984 : 27-28) และศึกษาความแปรปรวนของขนาดอิทธิพล

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาขนาดอิทธิพลของการอบรมเลี้ยงดู จากผลงานวิจัยของสถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ และจากผลงานวิจัยของนิสิตของมหาวิทยาลัยในกรุงเทพฯ 5 แห่ง ที่ทำในระหว่างปี 2524-2531 โดยอาศัยการวิเคราะห์เมตต้า

ประโยชน์ของงานวิจัย

เป็นข้อมูลเบื้องต้นสำหรับนักวิจัยในสาขาพฤติกรรมศาสตร์ ที่สนใจในเรื่องอิทธิพลของการอบรมเลี้ยงดู และเป็นแนวทางในการวางแผนวิจัยเพื่อศึกษาอิทธิพลของการอบรมเลี้ยงดูให้มีความก้าวหน้ายิ่งขึ้น

วิธีดำเนินการวิจัย

แหล่งข้อมูลสำหรับงานวิจัย

งานวิจัยที่รวบรวมมาใช้ในการวิเคราะห์เมตต้าครั้งนี้ เป็นงานวิจัยตั้งแต่ปี 2524-2531 ที่มีรายชื่อปรากฏอยู่ในดัชนีปริญาณิพนธ์ของมหาวิทยาลัยในกรุงเทพมหานคร 5 แห่ง คือ มหาวิทยาลัยรามคำแหง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ และมหาวิทยาลัยมหิดล จำนวนทั้งสิ้น 29 เรื่อง และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการอบรมเลี้ยงดูของสถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จำนวน 10 เรื่อง รวมเป็นงานวิจัยทั้งสิ้น 39 เรื่อง ในจำนวนนี้มีงานวิจัย 2 เรื่องที่มีค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดตัวแปรต่ำมาก จึงถูกคัดออกเหลืองานวิจัย 37 เรื่อง งานวิจัยที่คัดเลือกมีลักษณะดังนี้ 1) เป็นงานวิจัยที่มีตัวแปรการอบรมเลี้ยงดูเป็นตัวแปรต้นหรือตัวทำนาย 2) มีผลการวิเคราะห์ข้อมูลเป็นสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r), F-ratio, t-ratio, ไคสแควร์ (X^2) 3) เครื่องมือวัดตัวแปรอิสระและตัวแปรตามเป็นเครื่องมือที่มีความเชื่อมั่นปานกลางและสูง (ดัชนีความเชื่อมั่น .60 ขึ้นไป)

ความเชื่อมั่นของการเก็บข้อมูล

การเก็บข้อมูลของการวิจัยครั้งนี้ใช้แบบเก็บข้อมูล (coding form) โดยมีผู้เก็บข้อมูล 2 คน ซึ่งเป็นนิสิตระดับปริญญาโทของสถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ที่เรียนครบตามรายวิชาที่เป็นเนื้อหาแล้ว (course work) ก่อนทำการเก็บข้อมูลผู้วิจัยอธิบายวิธีการกรอกและความหมายของแบบเก็บข้อมูลแต่ละข้อ หลังจากการเก็บข้อมูลแล้ว ผู้วิจัยสุ่มงานวิจัยจำนวนหนึ่ง เพื่อตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลอีกครั้งหนึ่ง

ขั้นตอนของการวิเคราะห์ข้อมูล

1. คำนวณขนาดอิทธิพล (r) ของงานวิจัยทุกเรื่อง
2. แปลงค่าขนาดอิทธิพลเป็นขนาดอิทธิพลมาตรฐาน
3. ทดสอบความเท่ากันของขนาดอิทธิพลมาตรฐาน
4. ศึกษาความแปรปรวนของขนาดอิทธิพล โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ ตอนแรก เสนอผลการคำนวณขนาดอิทธิพล (r) จากงานวิจัยแต่ละเรื่อง ตอนที่ 2 พิจารณางานวิจัยตามลักษณะของตัวแปรตามในงานวิจัย แล้วแบ่งงานวิจัยออกเป็นกลุ่ม 2 กลุ่มคือ ก) ตัวแปรตามด้านบุคลิกภาพและสังคมที่ควรได้รับการพัฒนา เช่น ความมีวินัย ความขยัน ความเสียสละ จริยธรรม ความเชื่ออำนาจภายในตน ความรักชาติ ลักษณะมุ่งอนาคต ความซื่อสัตย์ ความมีสัมมาคารวะ ความเอื้อเฟื้อ ความกตัญญู และการยึดบาปบุญ ข) ตัวแปรตามที่แสดงถึงพัฒนาการด้านสติปัญญา คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาต่าง ๆ ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ แล้วเสนอขนาดอิทธิพลของการอบรมเลี้ยงดูที่มีต่อตัวแปรตามทั้งสองกลุ่มนี้ คำนวณมัธยฐานของขนาดอิทธิพลและการกระจายของขนาดอิทธิพลแยกตามกลุ่มของตัวแปรตาม และประเภทของการอบรมเลี้ยงดู 2 ด้าน คือ การอบรมเลี้ยงดูทางบวก อันประกอบด้วย การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย แบบรักสนับสนุน แบบให้เหตุผล และการอบรมเลี้ยงดูทางลบ อันประกอบด้วย การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน แบบลงโทษทางกาย แบบปล่อยปละละเลย และแบบควบคุม ตอนที่ 3 เสนอผลวิเคราะห์ความแปรปรวนของขนาดอิทธิพล โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวและการถดถอยพหุคูณ

ตอนที่ 1 เสนอขนาดอิทธิพลและการแจกแจงของขนาดอิทธิพลทั้งหมด

เพื่อให้เห็นการแจกแจงของขนาดอิทธิพล ตาราง 1 นำเสนอ stem-and-leaf ของขนาดอิทธิพล

ตาราง 1 การแจกแจงขนาดอิทธิพล

.7	9
.7	3
.6	8
.6	2 3 4
.5	7
.5	1 3
.4	7 8 9
.4	1 1 1 3
.3	5 5 5 6 6 8 8 9
.3	0 0 0 0 1 1 1 3 3 3 4
.2	5 5 5 5 5 5 6 6 6 7 7 7 7 9 9 9 9
.2	1 1 1 1 2 2 2 2 2 3 3 4 4 4 4
.1	6 6 7 7 7 7 8 8 8 9 9 9
.1	0 0 0 0 0 0 1 1 1 1 1 1 1 1 1 2 2 2 2 2 3 3 3 3 4 4 4 4 4 4 4
.0	5 5 5 6 6 6 6 6 7 7 7 8 9 9 9 9 9
.0	0 0 0 1 1 1 1 1 2 2 3 3 3 3 4 4 4
-.0	4 3 1 1
-.0	9 7 7 7 6 6 6 6 5 5
-.1	4 3 0
-.1	8 8 6 6
-.2	1
-.2	
-.3	
-.3	2 2
-.4	2
-.4	8

จากตาราง 1 พบว่าขนาดอิทธิพลของการอบรมเลี้ยงดู มี median = 0.14 และส่วนเบี่ยงเบนควอไทล์ Q1 = 0.04 Q3 = 0.26 ซึ่งแสดงว่าขนาดอิทธิพลจำนวนครั้งหนึ่งมีค่าอยู่ระหว่าง .04 ถึง .26 ตัวแปรที่ถูกศึกษาเกือบทั้งหมดเป็นตัวแปรในทางบวก เช่น พฤติกรรมจริยธรรม ความคิดสร้างสรรค์ วินัยในตนเอง ความสัมพันธ์ในครอบครัวและสังคม บุคลิกภาพด้านแสดงตัว ฯลฯ

ตอนที่ 2 เสนอผลการวิเคราะห์ขนาดอิทธิพลเมื่อแบ่งงานวิจัยออกเป็นกลุ่มใหญ่ ๆ 2 กลุ่ม ตามลักษณะของตัวแปรตาม คือ กลุ่ม ก) ตัวแปรตามด้านบุคลิกภาพและสังคม คือ วินัยในตนเอง การใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม ความเชื่ออำนาจภายในตน ความรักชาติ ลักษณะมุ่งอนาคต ความขยัน ความร่วมมือ ความสามารถช่วยตนเอง ความเสียสละ ความซื่อสัตย์ ใฝ่ใจนักกีฬา ความภาคภูมิใจในตนเอง การปฏิบัติตามคุณธรรมในศาสนา การปรับตัว มโนภาพเกี่ยวกับตน ความมีสัมมาคารวะ ความเอื้อเฟื้อ ความกตัญญู สุขภาพจิต ทศนะการเป็นพลเมืองดี ข) ตัวแปรตามด้านสติปัญญา คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พัฒนาการทางสติปัญญา ความคิดสร้างสรรค์ ความสามารถในการเรียนเชิงสร้างสรรค์ การวิเคราะห์ในตอนนี้ และตอนที่ 3 เลือกลักษณะงานวิจัยที่ระบุขนาดของอิทธิพลของการอบรมเลี้ยงดูบวกและลบเท่านั้น

ตาราง 2 การแจกแจงของขนาดอิทธิพลของการอบรมเลี้ยงดูทางบวกและทางลบ และตัวแปรด้านบุคลิกภาพและสังคม

.6	2 8
.5	
.4	1 1 1
.3	0 0 0 1 1 5 5 8
.2	1 2 3 4 5 5 9 9 9
.1	0 0 2 2 2 3 4 4 6 6 7 8 9
.0	1 1 1 2 3 4 6 6 7 9 9
-.0	7 7 4 1
-.1	
-.2	1
-.3	
-.4	2

หมายเหตุ ตัวอักษรเข้ม หมายถึง การอบรมเลี้ยงดูทางลบ (เข้มงวดกวดขัน ปล่อยปละละเลย ควบคุม ลงโทษ)

ตัวอักษรปกติ หมายถึง การอบรมเลี้ยงดูทางบวก (รักสนับสุนน ประชาธิปไตย ใช้เหตุผล)

จากตาราง 2 พบว่าขนาดอิทธิพลที่มีค่าที่สูงที่สุด คือ 0.68 ซึ่งเป็นขนาดอิทธิพลของการอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความรักกับความสามารถในการปรับตัว และขนาดอิทธิพลที่มีค่าต่ำที่สุด คือ -0.42 ซึ่งเป็นขนาดอิทธิพลของการอบรมเลี้ยงดูแบบไม่ใช้เหตุผลกับการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม ขนาดอิทธิพลกลุ่มนี้มีค่า median เป็น 0.16 และส่วนเบี่ยงเบนควอไทล์ $Q_1 = 0.03$ $Q_3 = 0.06$ แสดงว่าขนาดอิทธิพลจำนวนครึ่งหนึ่ง มีค่าอยู่ระหว่าง 0.03 ถึง 0.06

โดยส่วนรวมแล้วจะพบว่า การอบรมเลี้ยงดูในทางบวก (รักสนับสุนน ประชาธิปไตย ใช้เหตุผล) จะมีความสัมพันธ์ในทางบวกกับตัวแปรด้านบุคลิกภาพและสังคม ยกเว้นในกรณีของการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยมีความสัมพันธ์ทางลบกับจิตลักษณะ 3 ตัว คือ วินัยในตนเอง (ขนาดอิทธิพล -0.07) การช่วยตนเอง (ขนาดอิทธิพล -0.07) และน้ำใจนักกีฬา (ขนาดอิทธิพล -0.04) ซึ่งเป็นขนาดอิทธิพลที่ได้มาจากงานวิจัยเรื่องเดียวกันที่ศึกษากลุ่มตัวอย่างระดับประถม 4 จำนวน 790 คน นอกจากนี้ยังพบว่า การอบรมเลี้ยงดูในทางลบส่วนใหญ่มีความสัมพันธ์ทางบวกต่อตัวแปรด้านบุคลิกภาพและสังคม ยกเว้นการอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษทางกายหรือจิต การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย และการอบรมเลี้ยงดูแบบไม่ใช้เหตุผลที่มีความสัมพันธ์ทางลบกับตัวแปรด้านบุคลิกภาพและสังคม (เหตุผลเชิงจริยธรรมและเจตคติต่อปัญหาสิ่งแวดล้อม) ซึ่งเป็นงานวิจัยที่ศึกษากลุ่มตัวอย่างระดับมัธยมต้นทั้งสามเรื่อง

จากตาราง 3 พบว่า ค่า median ของขนาดอิทธิพล คือ 0.27 โดยมีส่วนเบี่ยงเบนควอไทล์ $Q_1 = 0.15$ $Q_3 = 0.42$ ขนาดอิทธิพลที่มีค่าสูงที่สุด คือ 0.57 เป็นขนาดอิทธิพลของการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสุนนกับพัฒนาการทางสติปัญญา ขนาดอิทธิพลที่มีค่าต่ำที่สุด คือ -0.48 เป็นขนาดอิทธิพลระหว่างการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขันกับความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ โดยภาพรวมแล้วพบว่า การอบรมเลี้ยงดูทางบวกทุกตัวมีความสัมพันธ์ทางบวกกับตัวแปรพัฒนาการด้านสติปัญญา นอกจากนี้พบว่า การอบรมเลี้ยงดูทางลบมีความสัมพันธ์ทั้งในทางบวกและทางลบกับพัฒนาการด้านสติปัญญา

ตาราง 3 การแจกแจงของขนาดอิทธิพลของการอบรมเลี้ยงดูทางบวกและทางลบกับตัวแปรพัฒนาการด้านสติปัญญา

$Q3 = 0.36$ ซึ่งแสดงว่าขนาดอิทธิพลของการอบรมเลี้ยงดูทางบวกและทางลบกับตัวแปรพัฒนาการด้านสติปัญญา

ความ	.5	1	7			
ค่า	.4	3	7	9		
ค่า	.3	4	5	6	8	9
ค่า	.2	2	4	4	7	
ค่า	.1	4	7			
ค่า	.0	1				
ค่า	-.0					
ค่า	-.1	8				
ค่า	-.2					
ค่า	-.3	2				
ค่า	-.4	8				

หมายเหตุ ตัวอักษรเข้ม หมายถึง การอบรมเลี้ยงดูทางลบ (เข้มงวดกวดขัน ปล่อยปละละเลย ควบคุม ลงโทษ)

ตัวอักษรปกติ หมายถึง การอบรมเลี้ยงดูทางบวก (รักสนับสนุน ประชาธิปไตย ใช้เหตุผล)

ตาราง 4 การแจกแจงของขนาดอิทธิพล เมื่อพิจารณาการอบรมเลี้ยงดูทางบวก

ค่า	.6	2	8																						
ค่า	.5	1	7																						
ค่า	.4	1	1	1	9																				
ค่า	.3	0	0	1	1	5	5	5	8	9															
ค่า	.2	1	3	4	4	5	9																		
ค่า	.1	0	0	0	1	2	2	2	2	3	3	4	4	4	4	4	6	6	7	7	7	7	8	8	9
ค่า	.0	1	1	1	5	6	6	8	9	9															
ค่า	-.0	7	7	4																					

จากตาราง 4 แสดงให้เห็นว่า การอบรมเลี้ยงดูทางบวกมีผลทางบวกกับตัวแปรด้านบุคลิกภาพและสังคม และพัฒนาการทางสติปัญญา ค่าขนาดอิทธิพลส่วนใหญ่เป็นค่าบวก โดยมีค่า median เป็น 0.17 และเมื่อแปลงค่าขนาดอิทธิพลเป็นค่ามาตรฐาน (Z_r) พบว่า ค่าเฉลี่ยมีค่า 0.187 (weighted mean) และทดสอบความเท่ากันของขนาดอิทธิพล พบว่าขนาดอิทธิพลมีความแปรปรวนสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 5 การแจกแจงขนาดอิทธิพล เมื่อพิจารณาการอบรมเลี้ยงดูทางลบ

.4	3	7							
.3	0	4	6	8					
.2	2	2	4	4	5	7	9	9	
.1	0	1							
.0	1	2	3	4	7	9			
-.0	1								
-.1	8								
-.2	1								
-.3	2								
-.4	8	2							

จากตาราง 5 แสดงให้เห็นว่า การอบรมเลี้ยงดูทางลบมีผลทั้งทางบวกและลบต่อตัวแปรด้านบุคลิกภาพและสังคม และพัฒนาการทางสติปัญญา ขนาดอิทธิพล (r) มีค่า median เป็น 0.11 และเมื่อแปลงขนาดอิทธิพลเป็นค่ามาตรฐาน (Z_r) พบว่าค่าเฉลี่ยของค่ามาตรฐาน เป็น 0.075 (weighted mean) และเมื่อทดสอบความเท่ากันของขนาดอิทธิพลพบว่า ขนาดอิทธิพลมีความแปรปรวนสูงอย่างมีนัยสำคัญ

ตอนที่ 3 เสนอผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของขนาดอิทธิพลมาตรฐาน โดยเลือกเฉพาะงานวิจัยที่ระบุการอบรมเลี้ยงดูทางบวก หรือทางลบ เท่านั้น

ตาราง 6 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของขนาดอิทธิพลมาตรฐาน (Z_r) เมื่อประเภทของการอบรมเลี้ยงดู (บวกและลบ) เป็นตัวแปรอิสระ

แหล่งของความแปรปรวน	SS	df	MS	F
ระหว่างกลุ่ม (ประเภทของการอบรมเลี้ยงดู)	.22	1	.22	4.92*
ภายในกลุ่ม	3.87	86	.05	
รวม	4.09	87		

*มีนัยสำคัญที่ .05

จากตาราง 6 พบว่าขนาดอิทธิพลของการอบรมเลี้ยงดูทางบวกและลบแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งเมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยของขนาดอิทธิพลแล้ว จะพบว่าค่าเฉลี่ยของขนาดอิทธิพลของการอบรมเลี้ยงดูทางบวก ที่ไม่คำนึงถึงขนาดของกลุ่มตัวอย่าง (unweighted mean) มีค่า 0.22 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.19 ส่วนค่าเฉลี่ยของขนาดอิทธิพลของการอบรมเลี้ยงดูทางลบ (unweighted mean) มีค่า 0.11 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเป็น 0.26

ตาราง 7 วิเคราะห์ความแปรปรวนของขนาดอิทธิพลมาตรฐาน (Z_r) เมื่อระดับการศึกษาของกลุ่มตัวอย่างเป็นตัวแปรอิสระ

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F
ระหว่างกลุ่ม (ประถม มัธยมต้น มัธยมปลาย)	.29	2	.15	3.63*
ภายในกลุ่ม	3.00	75	.04	
รวม	3.29	77		

*มีนัยสำคัญที่ .05

จากตาราง 7 แสดงว่า ขนาดอิทธิพลของการอบรมเลี้ยงดูระหว่าง กลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีค่าแตกต่างกัน เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ย (unweighted mean) พบว่า ค่าเฉลี่ยของขนาดอิทธิพลของกลุ่มที่มีระดับการศึกษาระดับประถม มัธยมต้น และมีมัธยมปลาย มีค่า 0.04 0.21 และ 0.10 โดยมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเป็น 0.10 0.22 และ 0.06 ตามลำดับ

นอกจากนี้ พบว่าเมื่อวิเคราะห์ความแปรปรวนของขนาดอิทธิพลมาตรฐานโดยใช้ตัวทำนาย 4 ตัว คือ ประเภทของงานวิจัย (ปริญาวิทยานิพนธ์ ผลงานวิจัยของสถาบันฯ) ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง ระดับการศึกษาของกลุ่มตัวอย่าง และประเภทของการอบรมเลี้ยงดู พบว่า ค่าอำนาจในการทำนาย (R^2) มีค่า 0.12 หรือพูดได้ว่า ความแปรปรวนของขนาดอิทธิพล อธิบายได้ 12 % เมื่อใช้ตัวแปรทำนายข้างต้น ค่าอำนาจในการทำนายนี้มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สรุปและอภิปรายผล

ผลการสังเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการอบรมเลี้ยงดูโดยการวิเคราะห์เมตต้าครั้งนี้พบผลที่น่าสนใจดังนี้

1. ขนาดอิทธิพลของการอบรมเลี้ยงดู มีค่ามัธยฐาน 0.14 โดยที่ขนาดอิทธิพลส่วนใหญ่มีค่าเป็นบวก คือ ขนาดอิทธิพลครึ่งหนึ่งมีค่าอยู่ระหว่าง 0.04 ถึง 0.26 ซึ่งแสดงให้เห็นว่า การอบรมเลี้ยงดูมีอิทธิพลเล็ก ถึงปานกลาง (Cohen, J. 1977 : 83) ผลจากการสังเคราะห์งานวิจัยครั้งนี้ ยืนยันถึงความเกี่ยวข้องระหว่างการอบรมเลี้ยงดูกับพัฒนาการของเด็กในด้านสติปัญญา ลักษณะทางสังคม และบุคลิกภาพที่กล่าวถึงในทฤษฎีที่เกี่ยวกับพัฒนาการเด็ก อย่างไรก็ตามขนาดอิทธิพลที่มีขนาดค่อนข้างเล็กนี้แสดงให้เห็นว่าในการทำนายตัวแปรด้านสติปัญญา บุคลิกภาพ และสังคมนั้น ต้องคำนึงถึงตัวแปรอื่นนอกจากการอบรมเลี้ยงดูประกอบด้วย
2. การอบรมเลี้ยงดูมีขนาดอิทธิพลประมาณ 0.16 ต่อตัวแปรด้านบุคลิกภาพและสังคม และมีขนาดอิทธิพล 0.27 ต่อตัวแปรด้านสติปัญญา
3. การอบรมเลี้ยงดูทางบวก อันได้แก่ การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย แบบใช้เหตุผล แบบรักสนับสนุน มีผลทางบวกกับตัวแปรด้านบุคลิกภาพและสังคม นั่นคือ ถ้าเด็กได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใดแบบหนึ่งใน 3 แบบนี้ มากเท่าใดก็จะมีลักษณะที่พึงปรารถนาสูงขึ้นเท่านั้น ซึ่งผลการสังเคราะห์งานวิจัยในประเทศไทยครั้งนี้ให้ผลสอดคล้องกับงานวิจัยที่ทำในต่างประเทศ เช่น การพบความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูแบบที่ผู้ปกครองให้ความรัก ความอบอุ่น มั่นคงในบทบาทของตน มีเหตุผลกับความภูมิใจในตนเองของเด็ก (Berk, L.E. 1991 : 440) ในทำนองเดียวกันก็มีงานวิจัยจำนวนหนึ่งที่พบว่าการอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครองแบบประชาธิปไตย

มีเหตุผล ให้ความรักความเข้าใจกับเด็กที่มีความสัมพันธ์กับลักษณะเหตุผลเชิงจริยธรรมของเด็ก (Berk, L.E. 1991 : 496) และจากการศึกษาซ้ำของบอมลินด์ (Baumrind) ก็พบว่า การอบรมเลี้ยงดูแบบนี้มีความสัมพันธ์กับลักษณะพึ่งตนเอง อารมณ์ดี ควบคุมตนเอง พฤติกรรมการให้ความร่วมมือ (Berk, L.E. 1991 : 566-567 อ้างอิงมาจาก Baumrind, 1967; 1971)

4. การอบรมเลี้ยงดูทางลบ อันได้แก่ การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน ปล่อยปละละเลย ควบคุม และแบบหลงโทษ มีผลทั้งทางบวกและลบต่อตัวแปรทางด้านบุคลิกภาพและสังคม เมื่อพิจารณาโดยละเอียดแล้วพบว่า การอบรมเลี้ยงดูทางลบในที่นี้แบ่งเป็น 2 กลุ่มคือ กลุ่มแรกมีผลดีต่อตัวแปรด้านบุคลิกภาพและสังคมบางตัว (ความซื่อสัตย์ ความมีสัมมาคารวะ ความเอื้อเฟื้อ ความกตัญญู การรู้จักบาปบุญ การปรับตัว การใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม วินัยในตนเอง ความรักชาติ และการปฏิบัติตามคุณธรรมในศาสนา เจตคติเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม) นั่นคือ การอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมและการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน ซึ่งเมื่อศึกษาถึงนิยามของการอบรมเลี้ยงดูแล้วก็พบว่าใช้มิติเดียวกัน คือ มิติของการควบคุมซึ่งตรงข้ามกับเสรีภาพ ผลการสังเคราะห์งานวิจัยนี้ ส่วนหนึ่งคล้ายคลึงกับผลงานวิจัยในต่างประเทศ ที่พบว่าเด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้กฎเกณฑ์ที่เข้มงวดจะมีการควบคุมตนเองสูง (Faw, T. and Belkin, G.S. 1989 : 347) ปฏิบัติตามกฎหมายอย่างเคร่งครัด การอบรมเลี้ยงดูอีกกลุ่มหนึ่งคือ การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย การอบรมเลี้ยงดูแบบไม่ใช้เหตุผล และการอบรมเลี้ยงดูแบบหลงโทษ มีผลทางลบต่อตัวแปรด้านบุคลิกภาพและสังคม (เหตุผลเชิงจริยธรรม และเจตคติต่อปัญหาสิ่งแวดล้อม) ซึ่งผลการศึกษานี้ ส่วนหนึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยในต่างประเทศที่พบว่า การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย มีความสัมพันธ์กับลักษณะทางอารมณ์และบุคลิกภาพ เช่น ควบคุมอารมณ์ของตนเองไม่ได้ โดยเฉพาะเมื่อโกรธไม่เป็นตัวของตัวเอง ขาดจุดมุ่งหมายในชีวิต มีพฤติกรรมเบี่ยงเบน และก้าวร้าว (Berk, L.E. 1991 : 568; Faw, T. and Belkin, G.S. 1989 : 387)

5. การอบรมเลี้ยงดูทางบวก อันได้แก่ การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย แบบใช้เหตุผล แบบรักสนับสนุน มีขนาดอิทธิพลทางบวกต่อตัวแปรพัฒนาการด้านสติปัญญาซึ่งตรงกับงานวิจัยในต่างประเทศที่พบว่า การอบรมเลี้ยงดูที่พ่อแม่มีเหตุผลให้ความรักอบอุ่นควบคุมในขอบเขตที่จำเป็น มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของเด็กในระดับมัธยม (Steinberg, L. and other. 1989)

6. การอบรมเลี้ยงดูทางลบ อันได้แก่ การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน ปล่อยปละละเลย ควบคุม ลงโทษนั้นมีทั้งผลบวกและผลลบต่อพัฒนาการด้านสติปัญญา ผลงานวิจัยในต้นนี้ยังสรุปไม่ได้ชัดเจน

7. การอบรมเลี้ยงดูทางบวก อันได้แก่ การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย แบบรักสนับสนุน และแบบใช้เหตุผล มีขนาดอิทธิพลโดยเฉลี่ย 0.19 ในขณะที่การอบรมเลี้ยงดูทางลบ อันได้แก่ การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน ปล่อยปละละเลย ควบคุมลงโทษ มีขนาดอิทธิพลโดยเฉลี่ยเป็น 0.08 เพื่อทดสอบความแตกต่างของขนาดอิทธิพลของการอบรมเลี้ยงดูทางบวก และการอบรมเลี้ยงดูทางลบแล้วพบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05
8. ขนาดอิทธิพลของการอบรมเลี้ยงดูของกลุ่มตัวอย่างระดับประถม มัธยมต้น และมัธยมปลาย แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แสดงให้เห็นว่าอิทธิพลของการอบรมเลี้ยงดูต่อตัวแปรด้านบุคลิกภาพ สังคม และสติปัญญา มีความแตกต่างกันในเด็กที่มีอายุแตกต่างกัน โดยพบว่าขนาดอิทธิพลมีค่าสูงที่สุดในกลุ่มเด็กมัธยมต้น (อายุ 13-15 ปี โดยประมาณ)
9. ความแปรปรวนของขนาดอิทธิพลสามารถอธิบายได้ด้วยตัวแปร 4 ตัว คือ ประเภทของงานวิจัย ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง ระดับการศึกษาของกลุ่มตัวอย่าง และประเภทของการอบรมเลี้ยงดู

จากข้อสรุปของงานวิจัยที่กล่าวถึงในข้างต้น พบว่าการอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครองแบบรักสนับสนุน ประชาธิปไตยและแบบใช้เหตุผล เป็นการอบรมเลี้ยงดูที่ให้ผลดีกับบุคลิกภาพและลักษณะทางสังคม อีกทั้งพัฒนาการด้านสติปัญญาอย่างชัดเจน ซึ่งเมื่อพิจารณาถึงนิยามที่ใช้วัดการอบรมเลี้ยงดูทั้ง 3 แบบข้างต้น พบว่าใช้นิยามที่คาบเกี่ยวกัน กล่าวคือ เมื่อคำนึงถึงมิติทั้ง 2 มิติของการอบรมเลี้ยงดู คือ มิติที่หนึ่ง (อบอุ่น-ปฏิเสธ) และมิติที่สอง (เสรีภาพ-ควบคุม) พบว่าการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนอยู่ในมิติที่ 1 (อบอุ่น) ส่วนการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลอยู่ในมิติที่ 2 (เสรีภาพ) และการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยรวมการอบรมเลี้ยงดูทั้งสองมิติ (อบอุ่นและมีเสรีภาพ) ในทางปฏิบัติผู้ปกครองจึงควรอบรมเลี้ยงดูบุตร โดยให้ความรักความอบอุ่น ในขณะที่เดียวกันก็มีเหตุผลยอมรับความคิดเห็นของเด็ก มีความสม่ำเสมอในบทบาทของตนเองทั้งในการให้รางวัลและลงโทษ

การอบรมเลี้ยงดูเด็กอีก 2 แบบ คือ แบบควบคุมและแบบเข้มงวดกวดขัน พบว่ามีอิทธิพลทางบวกต่อลักษณะบุคลิกภาพและสังคมบางตัว ซึ่งเมื่อพิจารณาการวัดของการอบรมเลี้ยงดูทั้งสองแบบนี้แล้ว พบว่ามีการวัดที่คาบเกี่ยวกัน คือการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมวัดมิติที่สอง (ควบคุม) ส่วนการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขันเป็นการวัดมิติที่สอง (ควบคุม) เช่นกัน ซึ่งงานวิจัยครั้งนี้พบว่า การอบรมเลี้ยงดูทั้งสองแบบนี้มีผลต่อ ความซื่อสัตย์ ความมีสัมมาคารวะ ความเอื้อเฟื้อ ความกตัญญู การรู้จักบาปบุญ วินัยในตนเอง ความรักชาติ การปฏิบัติตามคุณธรรมในศาสนา

การอบรมเลี้ยงดูแบบที่ไม่ให้ผลดีต่อตัวแปรบุคลิกภาพและสังคมของเด็กเลย คือ การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย แบบไม่ใช้เหตุผล และแบบลงโทษ

ข้อเสนอแนะในการวิจัย

1. ควรมีการศึกษาเพิ่มเติมถึงอิทธิพลของการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมและเข้มงวดกวดขันว่าจะมีผลดีต่อพฤติกรรมหรือลักษณะใดของเด็กอีกบ้าง
2. ควรศึกษาถึงรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูทางลบที่จะมีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความคิดริเริ่มสร้างสรรค์เนื่องจากผลการวิจัยที่พบ ยังสรุปไม่ชัดเจน
3. ในการศึกษาผลของการอบรมเลี้ยงดู ควรคำนึงถึงความแตกต่างของระดับอายุของกลุ่มที่ศึกษา เนื่องจากกลุ่มวัยเด็กตอนปลาย วัยรุ่นตอนต้นและวัยรุ่นตอนปลาย มีความแตกต่างกันในเรื่องอิทธิพลของการอบรมเลี้ยงดู
4. ควรมีการสร้างแบบวัดมาตรฐานในการวัดการอบรมเลี้ยงดูของเด็กไทย เพื่อให้เป็นแบบวัดที่สามารถใช้ร่วมกันในงานวิจัยต่างๆ โดยอาจพัฒนาจากทฤษฎีทางตะวันตก ซึ่งต้องนำมาดัดแปลงให้เหมาะสมกับสภาพวัฒนธรรมของไทยด้วย
5. ในการศึกษาตัวแปรลักษณะต่างๆ ของเด็ก ควรนำตัวแปรอื่น ๆ นอกเหนือไปจากตัวแปรการอบรมเลี้ยงดูมาศึกษาด้วย เช่น ลักษณะทางกายภาพของครอบครัว จำนวนสมาชิกในครอบครัว อันดับของการเป็นพี่น้อง ฯลฯ ซึ่งอาจเน้นให้เห็นถึงความสำคัญของครอบครัวในการถ่ายทอดทางสังคมมากกว่าที่ใช้การอบรมเลี้ยงดูเพียงอย่างเดียว

หนังสืออ้างอิง

โยเฮลา การสังเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กในประเทศไทย โดยใช้การวิเคราะห์เมตต้า รายงานการวิจัยฉบับที่ 47. กรุงเทพฯ ฯ สถาบันวิจัย-

พฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2535

หมายเหตุ : รายชื่องานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์จำนวน 37 เรื่องขอได้ที่ผู้วิจัย